

Başımızın belası – yalancı tukannar

Küülerimizdä hem kasabalarımızda yaşayan bulgarlara gagauzlar tukan deer. Bu diil ayıp ya da prost bir laf. Bu laf sadä gösterer, ani o insan yaşêêr gagauzların arasında. Ama kendi küülerindä yaşayan bulgarlara biz da bulgar deeriz. Bän da pek severim bulgar halkını, onların dilini hem kulturasını, adetlerini, sıralarını, ama hiç bir kerä onların işinâ karışmêêrim hem yollarında köstek koymêêrim. İnanêrim, ani onnar pek akıllı hem candan zengin insannar. Onun için bunu ölä kabledin.

Bütün kısa bir sözüüm var diil bulgarlar için, ama tukannar için. Genä da diil hepsi için – sadä miskin hem yalancılar için. Zerä onların arasında da, nicä da herbir milletin arasında, var öleleri da. Diil çok, ama var!

Gagauzlar artık beşüz yıldan zeedä Bucakta yaşêêrlar. Onnarın son ikiüzdän zeedesindä bulgarlarla komşulukta bulunêrlar. Ama bölä komşuylan yan yana bulunmak pek kolay diil, zerä o komşuluktan başımıza çok kerä bela geldi. Diil hepsindän, kimilerindän, ama geldi. Taa çok o yalancıardan hem miskinnerdän. *2-ci sayfa*

Gagauziyanın romın hem bulgar lişeylerindä Gagauz Dili üürenilsin läázım! Üürenilsin!!!

Gagauziyada bulunan romın hem bulgar lişeylerindä büünkü günden Gagauz Dili üüerenilmeer. Taa da beter – bu lişeylerin öndercileri onun üüerenmesini istämeerlär hem bu uurda türlü kösteklär koyêrlar.

Geçennerdä GRTda (Gagauziya Radiosu hem Televideniyası) bu konuyla ilgili açıklamayı yaptı Gagauziya üüredicilik Upravleniyasının Başı yardımcısı Nadejda GAYDARCI, angısı urguladı, ani “bu üüredicilik kuruluşlarında Gagauz Dilindä üüretmek ta läázım olsun. Ama diil şimdi, biraz zaman geçtiynän”.

Canabisi urguladı, ani “nicä da olsa, bu kuruluşlar bulunêrlar Gagauziya avtonomiyasının topraklarında. Da uşaklar läázım makarki işitsinnär gagauz dilini”.

Ölä, ama Gagauziyanın romın hem bulgar lişeyleri Gagauziya bücündän para kabledelär, ama Gagauz Dilini üüretmeerlär! Nicä ölä?! Orada Gagauz Dili üüerenilsin läázım! Üüerenilsin, nicä üüerenile rusça, angliya, nemteycä yada franüzça!

Bizi, Gagauzları, bu yoldan kimsey sapıdamayacak!

2018-ci yılın Canavar ayın (oktäbr) 16-da Gagauziya Halk Topluşunda kabledilän “Gagauz dilinin kullanmak sferasının genişledilmesi için” Zakonu hemen pek islää işlemää başladı. Ama bitki vakıtlarda onun dolay yanında fasıl eşinmeklär çeketti hem o eşinmeklerin ardında durannar cümneyi maasuz yanniş yola sapıtmaa savaşêrlar. Bu üzerä 2020-ci yılın Orak ayın (iyül) 21-dä bu Zakonun avtorları GHT deputatları Elena KARAMİT, Ekaterina JEKOVA hem Mihail JELEZOGLU, eşinnehmeri erinä koymaa deyni, bir brifing yaptılar, neredä, bu Zakonnan ilgili olarak, cümne insana açıklamaklar hem aydınlatmaklar şafkını açtılar. *2-ci hem 7-ci sayfalarda*

Türkiye, 251 şehitin canı için, Moldova kahramanların hem veterannarın aylelerine 251 kutu iyecek yardımı verdi

Türkiye Respublikasının Kişinev Büükelçilii her yılın 15 Temmuz (Orak ayın (iyül) 15-şi) “Demokratiya hem Milli Birlik Günü”ndä yapêr çeşitli kutlama sıralarını. Bu yıl da, saygıylan anarak 251 raametli kahramanı, ani Vatan için canlarını kurban verdilär 2016-cı yılın 15 Temmuz (Orak ayın (iyül) 15-şi) gecesindä, T.C. Kişinev Büükelçilii verdi Moldovanın içişleri ministerliinä 251 kutu iyecek yardımı, Moldovanın bütünnüü için ölä kahramanların hem veterannarın aylelerine payedilsin deyni.

Yardımanın verilmä sırasında pay alan Moldova içişleri ministrusu Pavel VOYKUNun, jurnalistlerin, Türk İşbirlii hem Koordinaşıya Agenstvosu Başkannın Kişinev TİKA programaların Koordinatorluun hem da T.C. Kişinev Büükelçiliiin personalın önündä konuşarak, Türkiye Kişinev Büükelçisi Gürol SÖKMENSÜER annattı “Demokratiya hem Milli Birlik Günü”n Türkiyeyä hem Türk milletinä deyni önemni olduunu hem saygıylan andı o 251 raametli kahramanı, ani 2016-cı yılın 15 Temmuz (Orak ayın (iyül) 15-şi) gecesindä bütün halklan bilä karşı kalktılar FETOcular tarafından yapılan devlet devrimi denemesinä da burada, demokratiya hem milli birlii için canlarını kurban koydular. *4-cü sayfa*

Gagauz Respublikasını kurucuları: «Долой И. ВЛАХ»

Çadırdan Gagauz Respublikasını kurucu veterannarı danıştlar Gagauziyanın herbir küüyündä hem kasabasında Gagauz Respublikasını kurucu veterannarı kaldırsınnar plakatları, neredä teklif etsinnär Gagauziya Başkanı hem Gagauziya İspolkomu işlerindän atılsınnar. Kendileri da artık bu aktyayı başlattılar, çıkıp ortaya plakatlan «Долой И. ВЛАХ» (“İrina VLAHı erä!”)

Çadırdan Gagauz Respublikasını kurucu veterannarı sayêrlar, ani Gagauziya Başkanı İrina VLAH avtonomiyaya yok eder da o üzerä lââzım başkannıktan atılsın.

Veterannarın birisi, Mihail KIVIRCIK, bu aktyanın başlatılmasının sebebini bölä açıkladı: “Bezbelli herbir işin sonu var, nekadar var nicä gagauz halkını ahmak erinä tutmaa. Herliim açıktan hırsızlık yaparsalar, bu İspolkomda nesoy paklık için var nicä söylemää. Biz istediimizi açıkladık, da danışêrız bütün Gagauziyaya çıkmaa plakatlarla da bu yalancı kuvedä protestimizi göstermää.

Başkan İrina VLAHın Başkanlığında ne oldu Gagauziyayla son

5 yılın içindä: Gagauziyadan aldılar Vergi toplayan inspektiyayı, kaybettik “Hızlı yardımı”, Sanepidemstantiyayı,

taa ileri Tamojneyi hem başka strukturaları kaybettik. Yok edilmä kertiinä ya da başka rayonnara verilmä eşinä

etiştir ZAGSLar, eşillikleri korumaa Stanşiyaları, MREO, Raysobeslar. Gagauziyadan bu slujbaları çıkarmaa deyni kararlar alındılar Pravitelstvonun toplantılarında, neredä, bakmadan politika havasına hem politika durumuna, Gagauziya Başkanı İrina VLAH azadır. Ministerliklär kabinetın toplantılarının hiç bir stenogramasında avtonomiyanın kuvvetlerinin yok edilmesine karşı İrina VLAHın hiç bir konuşması da yok.

Biz danışêrız Gagauziyanın herbir küüyündä hem kasabasında Gagauz Respublikasını kurucu veterannarı kaldırsınnar plakatları, neredä teklif etsinnär Gagauziya Başkanı hem Gagauziya İspolkomu işlerindän atılsınnar”, bildirer *gagauzyeri.md* saytı.

Başımızın belası – yalancı tukannar

Çeketmesi 1-ci sayfada.

Bütün ikiüz yıl için bütün zor söylemää, ama, ani gagauzlar ileri vermärdilər kızlarını gelin tukannara hem oollarını da brakmardılar onnarın kızlarına evlensinnär – bu da aslı, bunda genetik urunda mutlaka bişey vardı.

Nicä eski rus zamanında, ölä da sovet vakıdında o yalancı tukannar başımızın belası oldular. Devlet rejimi da, bu üzerä, onnarı herkerä bizä karşı kullandılar: gagauz küülerin hem bölgelerin başları yapardı, gagauz kolhozlarına predseatel hem partorg koyardı, gagauz rayonlarının raykomnarının sekretarliinä atardı.

Bütün da Gagauziyada ölä yapılr! Gagauziya Başkanı, etnik gagauzun hem bulgarkanın kızı (bak: <https://www.gagauzia.md/ru/administracziya-regiona/bashkan-gagauzii/informacziya-o-bashkane.html>), 5 yılın içindä kilit noktalara, İspolkoma, Upravleniyalara, devlet kuruluşlarına, bolnişalar başına, şkolaların hem uşak başçaların direktorluklarına, universitet kafedralarına, Bilim Merkezinä, hereri bulgarları koydu, küülerimizdä hem kasabalarımızda şkolalarımızı bulgar şkolaları yaptı, uşak başçalarını bulgar başçalarına çevirdi. Tezdä Moldovanın bulgar kasabalarını hem küülerini Gagauziyanın içinä alacak...

Bu üzerä da onnar kendilerini bizdän üst görerlär, da bizi, gagauzları, Gagauziyamızda ezerler: aaçlıkta ekinnerimizi aldılar (bak: https://www.youtube.com/watch?time_continue=836&v=9k-WAXIcPsk&feature=emb_logo, 13:50 minudu) da gagauzlar aaçlıktan öldülär, küülerimizdä erleşip, küülerimizin adlarını diştirärdilər (Baş küüyünü Kirsova yaptılar), avtonomiyamızı kurarkana bizä köstek koydular, diil bir kerä Gagauz Dilinä karşı gittilər...

Şimdi da, açan “Gagauz dilinin kullanmak sferasının genişledilmesi için” Zakonu kuvetlän işlemää başladı, o yalancı tukannar, ortalı yalannan doldurup hem karıştırıp, bizim Gagauz Dilimizä karşı o ortalı kaldırmaa hem cümnenin fikirini yalannan karıştırmaa çekettilər.

Bu durumda çok lafin eri yok, ama onnara sormaa isterim: Gagauziyamız olmaydı, siz neredä olacedınız? Üniversitemiz hem devlet kuruluşlarımız olmaydı, siz neredä işleyecediniz? Siz, bir auç kişi olarak, Gagauziyamızı nicä elä aldınız?

Gagauzların kurduu bütçettan iyer-siniz hem nestedersiniz, şindi da Gagauz Dilimizä karşı kalkêrsınız. Esap sizdä hiç mi yok?! Ama neredän miskinnerdä hem yalancılarda esap olaceymış?

Bunnarı unutmayın: Gagauz Dilimizi sizä kurban vermeyecez hem “İdiniz çanaan içinä paklanmayın!”, zerä tekerlek dönecek da sizin insannarınız yalancıları hem miskinneri istoriyanın bokluuna atacak. Ama bu, bezbelli, sizin umurunuzda da diil. Sizin bir uurunuz var – Gagauz Dilini yok etmää, kalanını da arkasından getirmää...

Akademik hem poet Todur ZANET, Gagauz Milli Gimnanın avtoru

Bizi, Gagauzları, bu yoldan kimsey sapıdamayacak!

Brifingı açtı GHT deputatı Ekaterina JEKOVA: “Saygılı Gagauziyanın yaşayannarı, bilersiniz, ani birbuçuk yıl geeri Gagauziya Halk Topluğu kabletti Zakonu, angısına görä Gagauz Dilinin kullanmak sferası taa genişlensin lââzım. Bu vakıdın içindä, zor-zor, ama bu Zakon çeketti işlemää. Hem uşak başçaları için, hem şkolalar için bu yılda eniliklär hazırlanêr. Teatru izmetçileri için sa diişmeklär artık başladılar hem da gözäl izmet ederlär gagauz dilinä.

Siz bilersiniz nekadar dartışma hem kavga olduydu, açan biz bu zakonu hazırlardık. Ama nicä da siz, biz da deputatlar, hiç beklämedik, ani Gagauz Dili Zakonu dolay yanında genä çekedeceklär nesoy sa oynunnar oynamaa.

Kimä lââzım bu kavgalar? Neçin onnar çekederlär? Kim onnarı debrêştirer? Kimä engel eder Gagauz Dili Zakonu?

Bu soruşlar peydalandı bitki iki aftanın içindä, açan belli bir internet saytında Gagauziyanın Üretim Bakanının (*Üüredicilik Upravleniyası – nişan “AS”*) adından çıktı bir haber, ani iki predmeti hepsi uşaklar üüreneceklär şkolada gagauzça. Bu haber, biz düşüneriz, ani maasuz yanlış verildi da bulgar yaşayannarın tarafından annamamazlık çıktı.

Feysbukta bu yanlış haberä kendi bakışını çoyu insannar açıkladı. Çoyu bizim Zakonumuzun ii olmadımı söyledi. Dooru yazılmadımı söyledi. Başka halklara diskriminaşya yaptımı söyledi. Hem onu söylediler, ani bizim uşaklarımıza Gagauz Dilindän hiç bir fayda olmayacak, dediler.

Biz, Halk Topluşun deputatları, Elena KARAMİT, Mihail JELEZOG-LU hem bän, Ekaterina JEKOVA, bu Gagauz Dili Zakonun üç avtoru, çıktık bu brifingä, açıklamaa sizä birkaç fikiri,

angılarını sayêrız dooru, da isteeriz bizim Zakonumuz için, Ana Dilini koruyan Zakonu için, taa bir sıra önemni çizgileri yapmaa”.

GHT deputatı Elena KARAMİT: “Biz isteeriz vermää cevap diil sadä onnara, kim koyabildi bizä soruş, biz isteeriz vermää cevap Gagauziyanın hepsi yaşayannarına.

İlk soruş: “Vardı mı hakkı deputatların “Gagauz dilinin kullanmak sferasının genişledilmesi için” bir Zakon kabletmää?” Vardı! Bu hakkı verer “Gagauziyanın Temel Zakonu”, “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Zakon, “Gagauziya teritoriyasında dillerin kullanması için” Zakon, “Moldova Respublikasının Üretim (*Üüredicilik – nişan “AS”*) Kodeksi”. Bu Zakonnar içindä var ölä statyalar, angıları belli eder Gagauz Dilin rolünü avtonomiyada hem onun ilertmesinin lââzım olduunu.

Deyelim, Gagauziyanın Baş Zakonunda – onun Ulojeniyasında – 16-cı statyanın 2-ci punktunda yazılı, ani “Gagauz Dili – halkın millet bilincin temeli... Gagauz Dilin ilerlemesi, korunması, kullanmak sferasının genişlenmesi – Gagauziyanın başında duran insannarın öz davalarından biri”. Bu statya gösterer, ani deputatların vardı hakkı kabletmää bölä bir Zakon. Başka türlü da söylemää isterim: deputatların diil sadä hakkı, ama borcu da vardı bölä bir Zakon kabletmää. Hem diil sadä deputatların, Başkanın da, Bakannık Komitetin (*İspolkomun – nişan “AS”*) da, zerä onnar da bütün avtonomiyanın başında durêrlar, onnar da cevap ederlär ne olacek Gagauz Dilinnän – ilerleyecek mi o, osa kaybecek mi?

İkinci soruş, angısına biz bütün isteeriz vermää cevap. Bilirez, ani iki predmet bu yıldan ötää dooru Gagauz Dilindä üürenilmää başlanacak da bulgarlar, moldovannar söylelerlär, ani onnar istämeerlär, ani onnarın uşakları bu iki predmeti Gagauz Dilindä üürensın. Biz isteeriz söylemää, ani hiç ta diil lââzım bu işi yapşınnar!

Sonu 7-ci sayfada

Zavalı Kongaz-Baurçu yolu

2011-ci yıldan beeri, istoriyada artık dördüncülää, Gagauziya öndercileri büyük tantalahklan söledilär, ani Hederlez ayında Moldova Pravitelstvosa Kongaz-Baurçu yolun remondu için 48 milion ley verdi da yol işleri genä başlêrlar.

Sevindirici bir haberd. Bildirildi, ani 6 kilometralık yol yapılacak en uygun standartlara görä. Çiinenmiş taşlar üstünä 2 kat çetin asfalt koyulacak da işlär yılın sonunadan başariyacak.

Hemen bulundu firma da (neredän bulundu biri açıklamadı?), ani çabuk tutundu iştan da hemen, işi bozdu.

Orak ayın (iyül) 6-da Kongaz-Baurçu yolunda işleri kontrol etti Gagauziya İspolkomun komisiyası da buldu, ani işlär hiç bir standarta uymêrlar: taşları çinämeeirlär; iki kat erinä bir kat asfalt koyulêr; asfalt çetin diil, ama plastilin gibi yımışak; firma proekt dokumentlerinä görä işi yapmêr.

Gagauziya Başkanı İrina VLAH söledi, ani bölä esapsızlaa dayanmayacak da işi Moldovanın ekonomika hem infrastruktura ministerliinä hem prokuraturaya bildirecek.

Firma lăazım olacek kendi parasınan yapıldı işi enidän yapsın.

Komradın Yalpug tarafını yaamur bastı

Orak ayın (iyül) 5-dä bütün Moldovada büyük yaamurlar yaadılar. Gagauziyada bu yaamurlardan en çok zarar oldu Komrat kasabasının Yalpug deresinin boyunda bulunan evlerä hem aullara.

Nicä bildirdi Gagauziyanın Üstolan durumnarına bakan kuruluşu yaamurlardan en büyük zararlar oldular Komradın “Yalpugskaya”, “Vinzavodskaya” hem “Hristo Boteva” sokaklarında bulunan 17 evä. Onnarın çoğunun içi doldu suylan, bataklan hem türlü mındarlıklarla. Bundan kaarä sellär bastılar aulları, maazaları hem garajları.

Gagauziyanın Üstolan durumnarına bakan kuruluşu urguladı, ani bu su hem bataklar Yalpug deresinin taşmasından gelmedilär, ama yaamurdan oldular, zerä sellär akamadılar bokluklan dolu kanallardan, angılarından su lăazımdı Yalpug deresinä aksın, da taştilar evlerin içlerini.

Yaamurdan sora, evleri hem aulları batakdan hem mındarlıktan paklamaa deyni, ev saabilerinä yardıma geldilär komşuları hem Gagauziyanın Üstolan durumnarına bakan kuruluşun zaametçileri.

İgor DODON: “Dedim kafanı koparacam!”

Orak ayın (iyül) 9-da Gagauziyaya ansızdan geldi Moldova Prezidenti İgor DODON da, Gagauziya Başkanı İrina VLAHlan barabar, Komradı, Baurçuyu hem Çadırı dolaştı.

Canabisi vizitini Komradın Yalpug tarafında Orak ayın (iyül) 5-dä olan yaamurlardan büyük zarar görän evlerin saabilerinän buluşmaktan başlattı. Prezidenta sölendi, ani bu tabiat belası 2 milion 300 bin leylik zarar yaptı. İnsannarlan buluşarak Moldova Prezidenti adadı, ani danışacak pravitelstvoya bu zararı rezerva fondlarından kapatmaa. Bundan kaarä İgor DODON kendisindän da o günü hepsi zarar görän aylelerä para verdi.

Bundan sora Moldova Prezidenti yollandı bakmaa nicä işlär gider Kongaz-Baurçu yolun düzülmesindä. Burada Gagauziya Başkanı annattı Canabisinä, ani bu yol pek prost yapılêr hem “asfalt, plastilin gibi, trofalanêr”. Bundan kaarä Moldova Respublikası yollarının Devlet administratıyasının

baş direktoru yardımcısı Yuriy PAŞA da dedi, ani “yolu yapan kuruluşa izin verildi asfaltı kesip, erinä eni hem kaliteli asfalt döşesin”.

Kendi tarafından prezident söledi, ani “herliim podrärçik ileri dooru da işleri bölä prost yaparsa, onunnan kontrakt, parayı ödämedään, kesilecek”.

Ertesi günü da, Moldova TVsında lafederäk İgor DODON adadı, ani işleri kaliteli yaparsa, podrädçii kafasını koparacak: “Dün bulundum Gagauziyada bir yol parçasında: Kongaz- Beşalma, bana kalsa. Podrädçii koydum çıkarsın prost asfaltı. Çıkardı asfaltı birkaç üz metra uzunnuunda. Nicä plastilindi. Dedim: “Kafanı koparacam!” Nicä ölä, biz harcêrız devletin bütetından 40 milion ley da onnar bizimnän oynayacak mı oynayacaklar?!”

Yolun her bir kilometrasını kontrol edecez. Verdim para yollar için – yollar kaliteli lăazım olsunlar”.

Söz gelişi, Prezidentin lafına görä, bu yıl kimi küülerin hem kasabaların yollarının yapılması için 3 miliard ley para verilecek.

Baurçuya gelmişkenä, Moldova Prezidenti baktı nicä gider işlär erindeki SRLda, ani şindi taman ekinneri biçirdi.

Sora İgor DODON yollandı Çadır kasabasına, neredä tanıştı rayon bolnişasının durumunnan hem onun COVID-19 karşı koymasınan. Burada Moldova Prezidenti verdi bolnişanın administratıyasına diplomalarını, daatsınar deyni o medişina zaametçilerinä, ani COVID-19 karşı koymasında zaamet ederlär.

Hep Çadırda İgor DODON tanıştı başka bir SRL kompaniyasınan, ani yapêr “snek” denilän malları (snek – kurutulmuş iyecek malları) hem transport izmetleri uurunda çalışêr.

Çadır kasabasının primarı Anatóliy TOPAL annattı prezidenta o işlär için, ani yapılêr burayı investıyaları çekmää deyni.

Bundan kaarä Moldova Prezidenti hem Gagauziya Başkanı tanıştilar Çadırdaki kliseylän da, angısının işleri için annattı Ay-Boba Dimitriy.

Vizitin sonunda Moldova Prezidenti baktı nicä gider işlär Çadır kasabasında Azerbaycan tarafından yapılan Kultura hem üredicilik Merkezindä. Bu Merkezin yapılması için 1 milion 300 bin evro para harcanêr.

Patret: vlah.md

Üredicilik ministrusu: “Şkolaları açêrız, ama onnar 7 kaluptan birisinä uymalıdır!”

Moldova üredicilik, kultura hem araştırma ministrusu İgor ŞAROV 13.07.2020 günü açıkladı, ani başlayıp Ceviz ayın (sentäbri) 1-dän Moldova şkolalarında ürenmêk başlayacak, ama, koronavirus beterinä, onun proşesi lăazım ministerliin teklif etti 7 kaluptan birisinä uysun.

Bu kalubu da lăazım barabar seçsinnär üredicilär, analar-bobalar hem üretilär.

1-ci kalup: Hepsi üretilär 100% şkolaya gelirler. Bu model uyêr Moldovanın 74% şkolasına, neredä 300 üretiliyä kadar var. Burada üretiler arasında uygun arayı tutmak için kolaylık var.

Koronavirus beterinä burada var nicä urokları 30 minuda kadar küçültmää, uroklar arasını da zeedeletmää hem her bir şkolada lăazım birkaç giriş-çıkış kapusu olsun.

2-ci kalup: İki smenalık ürenmêk. Bunda prioritet başlangıç hem gimnaziya klaslarında var.

3-cü kalup: Kombinaşiyalı ürenmêk, angısına görä şkolaya gelmêk hem uzaktan ürenmêk günneri var. Bir gündä şkolaya uşakların yarısı gelir, ertesi günü da öbür yarısı. Şkolaya gelmê günnerindä temalar üretiler hem notalar koyulêr.

4-cü kalup: Gruplara görä her gün karışık ürenmêk. Üretiler yarısı şkolada, yarısı – onlainda. Onnar gün aşırı diişerlär.

5-ci kalup: Aftalarla sıraycasına ürenmêk. Üretiler yarısı şkolada, yarısı – onlainda. Bu modelä görä klas iki smenaya bölünêr: bir afta şkolada, bir afta onlainda.

6-cı kalup: Onlain rejiminnän uzaktan ürenmêk.

7-ci kalup: Karışık ürenmêk, ani alêr içinä iki yada üç kalubu. Buna görä Moldovada var nicä işlesin 162 şkola, neredä üretiler sayı 600-2000 arasında bulunêr.

Premyer İon KİKU:

“Belli, ani uşak

başçalarını açmayacez!”

Moldova Premyer-ministrusu İon KİKU açıkladı, ani koronavirus belası geeri çekilmedi için, memleketin uşak başçaları Harman ayın (avgust) 1-dä dâ açılmayacaklar.

İon KİKU: “Bakmadaan ona, ani Moldovada geçän aya görä koronavirusa ulaşmak 40% iisildi, koronavirusa ulaşmak şansları pek üüsek. İnsannarımız sa bunu annamaa istämeeirlär, devlet tarafından kurulan kurallara uymêrlar”.

Premyer-ministru urguladı, ani “artık belli, ani bu betere Harman ayın (avgust) 1-dä uşak başçalarını açamayacez! Ne düşer şkolalar için, onnarın açılması deyni 7 ştenariyi inceleeeriz”.

Türkiye, 251 şehitin canı için, Moldova kahramanların hem veterannarın aylelerine 251 kutu iyecek yardımı verdi

(Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada)

Bükelçi Gürol SÖKMENSÜER urguladı, ani başlayıp 2017-ci yılın Orak ayın (iyül) 15-dän beeri Türkiye Respublikası bu günü Türk milletinin "Demokrasi ve Milli Birlik Günü" yortusu olarak bakêr.

Canabisi söledi, ani "2016-cı yılın 15 Temmuz (Orak ayın (iyül) 15-şi) gecesindä, terorist hem barbarlık metodlarını kullanarak, satkın askerler Türkiyenin milletine hem kimi devlet kuruluşlarına baskı yaptılar. Bu teroristların ardında durardı Fetullah GÜLENin kurduu FETÖ teror organizatıyası. Onnarın neetiidi – Türkiyedä kuvedi elä geçirmää. Kulları halkın vergilerinnän alınan uçakları hem tankları, Türkiyedä demokratiyayı

timizi anmak için, karar aldık bu zor vakıtlarda Moldovanın bütünü hem baamsızlı için ölan 251 kahramanın hem veterannarın aylelerine birêr kutu iyecek yardım vermää".

Yardım kablederäk Moldova işleri ministrusu Pavel VOYKU şükür etti T.C. Kişinev Bükelçisine bu hem taa ileri Moldova işleri ministrine yapılan yardımın için hem urguladı, ani hepsi bu kutular en kısa zamanda belli olan aylelere verilecek.

Yardıma vermäk sırasına katılannar vardı nicä tanışsınar 2016-cı yılın 15 Temmuz gecesindä olan olayları annadan bir patret sergisinnän da, ani burada Türkiye Kişinev Bükelçili tarafından hazırlanmıştı.

yıkılmak için, teroristler havadan hem erdän urdular. Bombalandı Türkiye Büyük Millet Meclisi (Türkiye Parlamenti) hem başka devlet kuruluşları. FETÖculara karşı koymakta çok insan yaralandı hem 251-ri da şehit oldu. Bu şehitler Türk milletinin demokratiyada yaşaması için hem demokratiyaya hakkı için canlarını verdiler".

Türkiye hem Moldova arasında paralel yaparak, T.C. Kişinev Bükelçisi urguladı, ani "Moldova da, Türkiye gibi, terorist kuruluşların planını atakalarına düştü, da Moldova vatandaşları arasından kahramannar çıktılar, ani memleketin bütünü hem baamsızlıyı korumak için kalktılar".

"Bu üzerä dä, – dedi Bükelçi Gürol SÖKMENSÜER, – biz 251 şehit-

Türkiye teslim, Türk Milleti esir alınamaz!

15 Temmuz (Orak ayın (iyül) 15-şi) günündä esirli kabul etmeyerek, hayın hem alçak devrim denemesine köstek olan aydın TÜRK MİLLETİNİN savaşmasına ortak, enseyişine yardımcı olan; İskeçe, Gümülcine, Dedeğaç taa Batı Trakyadan Mamuşaya, Prizrenä, Priştinaya, Rojajeyä, Podgoritsadan Novipazar, Tutin, Syenitsa hem Belgrad, Gorajde, Zenitsa, Tuzla, Mostardan Sofiyaya, Kırcaali, Razgrad, Varnadan Burgaza, Tiran, Elbesan, Berattandan Gostivar, Radoviç, Manastır, Jupa, Resne, Mavrova Rostuşa, Kalkandelen, Kumanova, Valandova hem Üsküpä, Köstencä, Dobruca, Tulçadan Gagauziya, Kiev, Odesa hem Krıma; O SATKINLIK GECESİNDÄ "Üsttä gök çökmedikçä, alta er delinmedikçä Türk milletinin memleketini, sıralarını, topraanı, Vatanını hem birliğini kim bozabilir?" uurunda TÜRKİYEYE yardımcı olan Türk, Arnaut, Boşnak, Tatar, Rom, Gagauz hem başka soydaş hem soy topluluklarımızın dostlarımızın oluşun CAN RUMELİYE (Balkanlara), şanı Türk milletinin bir insanı olarak şükürlü borç bilirim. Bu Vatan uuruna topra düşän şehitlerimizä ramet dileerim, gazilerimizi şükürlü duyularınan selamnêirim. TÜRKİYE TESLİM, TÜRK MİLLETİ ESİR ALINAMAZ!

Dr. Mahmut ÇEVİK,
TİKA Balkannar hem
Dou Evrupa Daire Başkanı

251 şehitä T.C. Bükelçiliinnän TİKAdan 251 canını gül hem saygı venokları

2018-ci yılın Orak ayın 15-dä, Türk halkının acısını paylaşarak, Gagauziyanın Çadır kasabasının primariyasının kararınan hem Türkiye Türk İşbirlii hem Koordinatıya Agenstvosu Başkanın (TİKA) yardımınan Çadırın "İzmit kardaşlık parkında", 2016-cı yılın 15 Temmuz (Orak ayın (iyül) 15-şi) gecesini olan Türkiyedä devlet devrimini denemesine karşı koymakta canlarını kurban verän 251 kahramanın hem yaralannarın anması için bir anma taşı açıldı.

Bildir TİKA tarafından bu anma taşı granitlän hem çimennän donadıldı da Türkiye Respublikasında bakılan "Demokratiya hem Milli Birlik

Günü"ndä hepsi 251 raametli kahramanı anmaa deyni Çadıra geldiydiler Türkiye Kişinev Bükelçisi Gürol SÖKMENSÜER, TİKA Kişinev

programaların Koordinatörü Selda ÖZDENOĞLU, Gagauziyanın bükelçileri, GHT deputatları, gagauz kultura hem bilim adannarı, türk vatandaşları, Kongaz Süleyman DEMİREL teoritik lişeyin ürencileri hem üredicileri.

Bu yıl sa, koronavirus pandemiyası beterinä, bölä bir anma kolaylı olamadı. Ama Türk milletinin "Demokrasi ve Milli Birlik Günü" yortusunda Türkiye Kişinev Bükelçili hem TİKA Kişinev programaların Koordinatörlü, kendi adlarından, bu anma taşına şehitlere saygı venokları koydurdular.

Bundan kaarä, nicä bildirdi TİKA Kişinev programaların Koordinatörü Selda ÖZDENOĞLU, Çadır primariyasının izininnän anma taşın dolayını genişledip, Kişinev TİKA programaların Koordinatörlü anma taşın dolayına 251 şehitä 251 canını gül ekti.

Prezident Recep Tayyip ERDOĞAN Aya Sofyayı camiyä çevirdi

2020-ci yılın Orak ayın (iyül) 10-da Türkiye Respublikası Prezidenti Recep Tayyip ERDOĞAN imzaladı bir emir, angısına görä İstanbul Aya Sofya soboru camiyä çevirildi.

Aya Sofya soboru camiya çevirilməsi oldu ondan sora, açan Türkiye Administrativ Sudu açıkladı kendi Kararını, angısına görä İstanbul Aya Sofya soborundan muzey statusu kaldırıldı da o

camii yapılması için Türkiye din uurunun bakan kuruluşuna varlık olarak aktarıldı.

86 yıldan sora, 2020-ci yılın Orak ayın (iyül) 24-dä Aya Sofyayı camisində ilk cumaa namazı oldu. Na-

mazda dualarını yaptılar Türkiye Respublikası Prezidenti Recep Tayyip ERDOĞAN hem Canabisiniz eşi Emine ERDOĞAN da.

Türkiye Prezidenti urguladı, ani Aya Sofya camisi turistlara deyni kapanmayacak hem oradaki freskalar, namaz vakitlerinden kaarä, siiretmeyä deyni açık kalaceklar.

Not 1. Aya Sofya camisində ilk cuma namazı vakidında Greşiyada, protest olarak, kliselerdä 5 potreli minut çannarı düüdülär.

Not 2. Aya Sofya, Bazilik olarak, Konstantinopoldä 324 yılda kuruldu. Büünkü görüntüsündä 532-537 yıllarında yapıldı. Osmanlı tarafından Konstantinopolin alındıyan, 1453-cü yılda Aya Sofya camiyä çevirildi. Türkiye Respublikasının kurucusunun Mustafa Kemal ATATÜRKün emirinä görä

1934-cü yıldan beeri Aya Sofya muzey olarak çalıştı. 1985-ci yılda Aya Sofya ÜNESCO Bütündünnä varlık listesinä alındı.

Patretlär: wikipedia.org
hem aa.com.tr

YTB yardımınan Gagauziyada ANTEM Programasını 4-cü etapi başladı

Kirez ayın (iyün) 24-dä Gagauziya İspolkomu hem Moldovanın ANTEM (Asociația Națională a Trainerilor Europeni din Moldova) kuruluşu bildirdilər, ani bu gündän beeri "Gagauziyada bilingva üredicilii: şkoladan öncä kuruluşlarda Romın hem Gagauz dillerini paralel ürenilmesi. Kadraların hazırlanması" Proekt ilerlediler.

Bu Proekt Gagauziyada uşak başçalarında Romın hem Gagauz dillerini paralel ürenilmesinin etaplarından 4-cüsü. Onnar başladılar 2015-ci yılın Orak ayın (iyül) 14-dän, açan Gagauziyanın Başkanı İrina VLAH seçildi.

Proekt ömürä geçiriler Türkiyenin YTB (Yurtdışı Türklär hem Soy Topluluklar) Başkannın yardımınan. Koronavirus beterinä Proektin ofițial sırası onlain yapıldı hem onda pay aldılar Gagauziyanın Başkanı İrina VLAH, Türkiye Kişinev Bütükelçisi Gürol SÖKMENSÜER, Türkiye YTB Başkanı Abdullah EREN, ANTEM direktoru Lucia KUKU, Gagauziya üredicilik Upravleniyası Başı Nataliya KRİSTEVA hem şkoladan öncä kuruluşların menecerları.

"Gagauziyada bilingva üredicilii: şkoladan öncä kuruluşlarda Romın hem Gagauz dillerini paralel ürenilmesi. Kadraların hazırlanması" Proektinin uuru: 37 uşak başçasından 37 menecerlan metodisti hem 80 romın hem gagauz dilindä ürediciyi üretmää Gagauziyada Romın hem Gagauz dillerini paralel ürenilmesində metodo-

logiyaya hem menecementa.

Proekta pay olannar katılacaklar onlain-treninglara, angılarını ANTEM ekspertları yapacaklar.

14.07.2015-tän büünkü günädän ANTEM hazırladı Romın hem Gagauz dillerini paralel ürenilmesi programaları uşak başçaların başlangıç, orta hem büyük gruplarına deyni hem kökleştirdi onu Gagauziyanın 20 uşak başçasında, alıp o Programaların içinä Gagauziyada 471 uşaa hem 450 anaylan-bobayı.

2020-ci yılda bu Programayı Gagauziyanın hepsi uşak başçalarında temelleştirecekler, gagauzların, dil kösteklerini aşıp, moldovalı cümneyä integratıyaları için. Bu işin ortakları Gagauziya İspolkomu, Gagauziya üredicilik Upravleniyası hem Moldova üredicilik, kultura hem araştırma ministerlii.

15 TEMMUZ DEMOKRASİ ZAFERİMİZİN 4. YILDÖNÜMÜNDE FETÖ'YLE AMANSIZ MÜCADELEMİZ SÜRMEKTEDİR

2016-cı yılın 15 Temmuz (Orak ayın (iyül) 15-şi) gecesi Türkiyedä FETÖcular tarafından yapılan devlet devrimi denemesinä karşı koyan kahramannın hem bu günün "Demokratiya hem Milli Birlik Günü" olarak bakılmasının 4-cü yıldönümü kutlamalarınan ilgili olarak, okuyucularımıza Türkiye Respublikası Kişinev Bütükelçisi Gürol SÖKMENSÜERin "15 TEMMUZ DEMOKRASİ ZAFERİMİZİN 4. YILDÖNÜMÜNDE FETÖ'YLE AMANSIZ MÜCADELEMİZ SÜRMEKTEDİR" adlı statyasını tiparlêüriz.

FETÖ terör örgütünün, Türkiye'nin demokratik düzenini çökerterek devleti ele geçirmek amacıyla kalkıştığı hain darbe girişiminin üzerinden 4 yıl geçmiştir.

15 Temmuz gecesi yaşananlar, Türkiye tarihindeki en kanlı terör eylemidir ve halkımızda büyük bir sarsıntı yaratmıştır. Darbeciler Cumhurbaşkanımıza suikast düzenlemiş ve Cumhurbaşkanlığı binası, Türkiye Büyük Millet Meclisi, MİT Başkanlığı, Polis

Özel Harekât Merkezi ve Emniyet kurumlarımızı bombalamışlardır.

Türk halkı bu saldırı karşısında tek yürek olmuş, vatanın ve milletin selameti adına darbe teşebbüsüne kahramanca karşı koymuştur. Sivil halkın üzerine tanklar süren, havadan bombalar yağdıran ve helikopterlerden ateş açan darbeciler, 251 vatandaşımızı şehit etmiş, iki binden fazla vatandaşımızı ise yaralamışlardır. **Sonu 6-cı sayfada**

Azerbaycan-Armeniya graniçasında çatışma

Orak ayın (iyül) 12-dä Azerbaycan-Armeniya graniçasında silâhli çatışma başladı. Bunun sebebi – Armeniya armatasının, arteleriyayı kullanıp, Azerbaycanın Tovuz rayonunda bulunan önemli tepeleri almaa istedi, bildirir Azerbaycan mas-mediyası.

Kendi tarafından Armeniya çatışmanın başlamasında Azerbaycana kaabaatı atêr.

Nicä da olsa silâhli çatışmada iki taraftan da artık can kayıpları var. Açıklanêr, ani iki taraftan da ondan zeedä ölü hem yaralı var.

Azerbaycan bildirdi, ani silâhli çatışmaylan ilgili olarak mobilizatiya yapmayacak, ama kendindän gelenleri askerä alacak. Açıklandı, ani bu saatda Azerbaycan armatasına 38 bin kişidän zeedä insan yazıldı.

Türkiyeyä yolumuz genä açık

Moldova dışişleri hem Evropaya intergratiya ministerlii bildirdi, ani başlayıp Orak ayın (iyül) 1-dän beeri Moldova hem Türkiye arasında eraplan reyslari başlêr.

Türkiyeyä yollanannar lääzim uysunnar o kurallara, angılarını Türkiye aşırından gelännär için koydu. Türkiyeyä gelän insannardan koronavirus için spravka istenilmeyecek hem 14 gün karantina onnar alınmayacaklar. Ama hepsi turistlara kontaktsiz termometriya yapılacaq. Datçiklär gösterärselär 37,8° zeedä yada turistta başka şüpele simptomnar varsa, ozaman aeroportta ona koronavirus testi parasız yapılacaq.

Test negativ çıkarsa, musaafir otelinä gidecek. Test pozitiv çıkarsa, ozaman onu bolniçaya alacaklar. Orada doktorlar karar verecek, lääzim mi onu burada ilaçlamaa, osa eter oteldä karantindä bulunmak mı.

COVID-19-dan ilaçlanmak harçlarını karşılamaa deyni yolcu strahovka lääzim alsın: 3 bin evroyadan ilaçlamak harçları için – 15 evro, 5 bin evroyadan – 19 evro, 7 bin evroyadan – 23 evro. Strahovkayı olacek kolayı satın almaa aeroportlarda ya bilet alarkana, ya pasport kontrolündän öncä, yada turoperatorlada onlain. Bundan kaarä Türkiyeyä giriştä yolcular dolduracaklar maasuz formayı, neredä lääzim olacek yazsınlar kalacek erlerin adresini.

Yolcular bütün yol lääzim maskalar taşısınlar hem gigenaya uysunnar.

Herliim COVID-19 beterinä yolcular Türkiyede bulunmak vakidini aşırırsalar, onnara ştraf koyulmayacak.

Cümne saalında Üstolan Durum Orak ayın (iyül) 31-dän uzadıldı

Moldova Premyer-ministrusu İon KİKU bildirdi, ani memlekettä koronavirus uurunda aar durumunu el altına alamadıkları beterinä Moldovada Cümne saalında Üstolan Durumu Orak ayın (iyül) 31-dän uzadıldı.

Baseniyaarı, sport salonlarının-daki duşlardan hem diişmâk odalarının açılmasından kaarä, kalan zapalar kalêr:

– parklarda, daalarda hem plajlarda 3 kişidän zeedä bölüklerde olmaz bulunmaa;

– 63 yaştan yukarı insannar zorları olmadaan sokaa olmaz çıksınlar;

– oyun hem sport meydanlarında olmaz bulunmaa;

– dinnenmâk lagerlerin, üüredicilik kuruluşların, rehabilitatiya hem sanatorno-kurort merkezlerin işi durgudulêr;

– plana görä gospitalizatiyalar hem konsultasiyalar durgudulêr;

– gecä klubların çalışması hem yortulu sıraların (düünnär, kumatriyalar, pomana sofraları) yapılması zapa altına alınêr.

15 TEMMUZ DEMOKRASİ ZAFERİMİZİN 4. YILDÖNÜMÜNDE FETÖ'YLE AMANSIZ MÜCADELEMİZ SÜRMEKTEDİR

Sonu. Çeketmesi 5-ci sayfada

15 Temmuz, tarihimize büyük harflerle “Demokrasinin Zaferi” olarak kazınmıştır. 2017’den beri “Demokrasi ve Milli Birlik Günü” olarak kutlanan bugün, şehit ve gazilerimizin aziz hatıraları anılmaktadır.

Bu zamana dek elde edilen tüm deliller, darbenin FETÖ tarafından kurgulandığını açıkça göstermektedir. Esasında FETÖ’nün bu hain darbe girişimi, uzun yıllara yayılan faaliyetlerinin tepe noktasıdır. Uyguladığı taktikler nedeniyle “yeni nesil bir terör örgütü” olarak nitelendirilebilecek FETÖ’yü daha iyi analiz edebilmek için geçmiş faaliyetlerinin incelenmesi gerekmektedir.

FETÖ terör örgütü, 1970’li yıllarda “eğitim ve hayır işleriyle uğraşan toplumsal bir hareket” maskesi arkasına saklanarak faaliyetlerine başlamış ve okullar açmıştır. Bilhassa dar gelirlili kesimden aileler ve çocuklar hedef alınmış, onlara parlak bir gelecek ve ekonomik destek vad edilmiştir. FETÖ okullarına kaydettirilen öğrencilerin beyni yıkanmış ve bu öğrencilere FETÖ’ye kayıtsız şartsız itaat etmeleri gerektiği öğretilmiştir.

Devlet kadrolarında kritik görevlere gelen FETÖ üyeleri, örgütün talimatlarını harfiyen uygulamışlardır. “Faaliyetlerinde her türlü etik ve ahlaki ilkelerden kaçınabilecekleri” anlayışını benimseyen bu görevliler, devlete ve millete değil, FETÖ’ye sadakat göstermişlerdir. Örgüt elemanları, FETÖ

karşıtlarını bertaraf etmek için yasa dışı tutuklama, telefon dinleme, şantaj gibi faaliyetlere başvurmuşlardır. FETÖ, devlet yapısına daha derinden sızarak gücünü artırmak için başta memuriyete, askeri okullara ve polis akademisine giriş sınavları olmak üzere kritik önemdeki çeşitli sınavların sorularını çalmış ve elemanlarına dağıtmıştır. Örgüt zamanla faaliyet alanlarını genişleterek basın-yayın, ekonomi ve bankacılık alanlarına da el atmış, kara para aklama ve yasa dışı para transferleri örgütün rutini olmuştur. FETÖ yurtdışında da geniş çapta örgütlenmiştir.

FETÖ, faaliyetlerini farkedilmeden sürdürebilmek adına gizliliğe büyük önem vermiştir. Bu çerçevede her bir örgüt elemanına “kod adı” verilmiş ve örgüt içi haberleşme kriptografik yazışma uygulamalarıyla yapılmıştır.

FETÖ’yle mücadele ülkemizin en önemli gündem maddelerinden biridir. Geçen 4 yıl içerisinde Türkiye, FETÖ’nün suçlarının cezasız kalması ve faaliyetlerinin engellenmesi için yoğun çabalar sarfetmiştir.

Ülkemizde yürüttüğümüz mücadele kapsamında, darbeyi organize edenler yargı önüne çıkarılmıştır. Ayrıca devlet kurumlarına sızmış FETÖ elemanları tespit edilerek gerekli idari ve yargısal süreçler başlatılmış, böylece kamudaki paralel devlet yapılanması çökertilmiştir. İlâveten, FETÖ’nün eğitim, basın yayın ve bankacılık sektöründeki faaliyetlerinin engellenmesi

sağlanmıştır. Ülkemiz, karşı karşıya bulunduğu güvenlik sınımalarına rağmen, mücadelesini hukukun üstünlüğü ve temel hak ve özgürlüklerin korunması ilkeleri temelinde sürdürmüştür.

Bu yoğun çabalarımız sayesinde, FETÖ terör örgütü yurtiçinde güç kaybetmiştir. Örgüt bu durum karşısında strateji değişikliğine giderek yurtdışı yapılanmasına ağırlık vermeye ve ülkemiz hakkında asılsız propaganda faaliyetlerinde bulunmaya başlamıştır.

FETÖ sadece Türkiye için değil, faaliyetini sürdürdüğü ülkelerin güvenliği için de büyük bir tehdit arz etmektedir. FETÖ, diğer ülkelerde de Türkiye’deki gibi örgütlenmekte, nüfuz alanlarını artırmak için adeta bir istihbarat teşkilatı gibi çalışmaktadır. 15 Temmuz günü yaşanan bu kâbusu ve acıyı başka hiçbir ülkenin deneyimlemesini arzu etmeyen Türkiye, dostlarını bu tehdiye karşı ısrarla uyarmaktadır ve uyarmaya devam edecektir.

Çabalarımız neticesinde, çeşitli uluslararası örgütlerin FETÖ’yü terör örgütü olarak ilan ettiğini görmek memnuniyet vericidir. Bu çerçevede; 19 Ekim 2016 tarihinde düzenlenen İİT Dışişleri Bakanları 43. Toplantısında FETÖ terör örgütü olarak ilan edilmiştir. Benzer bir karar 1 Aralık 2016 tarihinde Asya Parlamenterler Asamblesi tarafından alınmış; 27 Ocak 2017 tarihinde ise İİT Parlamenterler Birliği’nin 12. Konferansında teyit

edilmiştir.

FETÖ mensuplarının adaletten kaçmasını önlemek için ilgili ülkeler nezdinde iade ve malvarlığının dondurulması talepleri yapılmıştır. Bu girişimlerimiz sayesinde, üçüncü ülkelerde FETÖ’ye ilişkin bilinç artmış ve örgütün yasa dışı faaliyetlerinin tespit edilmesi mümkün olmuştur.

FETÖ ile mücadelemizin bir diğer boyutunu, yurtdışındaki FETÖ bağlantılı eğitim kurumlarının kapatılması, FETÖ unsurlarından arındırılması ve yönetimlerinin Türkiye Maarif Vakfı’na devredilmesine yönelik girişimlerimiz oluşturmaktadır. Çabalarımız sonuç vermektedir. Nitekim bugüne kadar 38 ülkede FETÖ bağlantılı okul ve dil kurslarının faaliyetleri kısmen ya da tamamen sonlandırılmış, bunların 20’sinde okullar Türkiye Maarif Vakfına devredilmiştir. İlâveten, Türkiye Maarif Vakfı 22 ülkede yeni okullar açmıştır.

Türkiye, FETÖ ile mücadele çabalarını kararlılıkla sürdürecektir. Bu çerçevede yabancı ortaklarımızla işbirliği yapmaya büyük önem atfetmekteyiz. Temel amacımız, 251 vatandaşımızı gözünü kırpmadan şehit eden ve binlerce vatandaşımızı yaralayan, demokratik kurumlarımızı hedef alan bu karanlık terör örgütünün tüm şebekelerinin çökertilmesi ve işlediği suçların cezasız kalmamasıdır.

Gürol SÖKMENSÜER,
Türkiye Cumhuriyeti Kişinev
Büyükelçisi

Bizi, Gagauzları, bu yoldan kimsey sapıdamayacak!

Sonu. Çekilmesi 1-ci hem 2-ci sayfalarda

Zerä bizim Zakonumuzun 3-cü glavasında (bölümündä – nişan “AS”) 7-ci statyasının 2-ci hem 4-cü punktlarında yazılı, ani “bu iki predmeti, başlankı klaslarda, Gagauz Dilindä üürenecek sadä o uşaklar, angıları Gagauz Dilini, nicä Ana Dilini şkolada üürenler”.

Neredän çıktı bu yanniş annamak?

Biz şüpeleneriz, ani bu maasuz bizim Dilimizä, Zakonumuza, Halkımıza karşı bir provokatiya.

Biz isteeriz danışmaa Gagauziyanın Genel Üüretmäk Müdürlüünä (Baş Üüredicilik Upravleniyasına – nişan “AS”), ani onnar taa bir sıra okusunnar Zakonu da yapsınar sadä onu, ne yazılı Zakonda. Kalan işlar hepsicii Zakona aykırı!”

GHT deputatı Mihail JELEZOGLU: “Bän isteerim sölemää, ani bu kısa vakıdın içindä biz göreriz Kanonun (Zakonun – nişan “AS”) büyük faydasını. Ama bütün biz, nicä dä birbuçuk yıl geeri, işideriz çevirmäk hem aldatmak fikirleri, angıları ne Kanonda yok yazılı, ne da yok bizim neetimizdä. Onuştan kısıdan birkaç cuvap!

Bizä bütün genä savaşerlar ekonomika problemlerini asmaa Gagauz Dilinä da demää: “Siz çözün problemleri ekonomikada, brayın Dili!” İsteerim sölemää, ani Halk Topluşu ekonomika tarafından kabletti çok Kanon, angıları çözer bu problemleri. Ama genişletmää Ana Dilini yapıldı pek aaz.

Kanon gitmeer karşı ne rus dilinä, ne başka dillerä. Bän genä isteerim sölemää, ani rus dili Gagauziyada kullanılacak okadar, ne kadar olacek Gagauz Dili! Zerä avtonomiyada Gagauz Dili koruyêr rus dilini da. Lääzım annamaa: näända kaybelecek Gagauz Dili, yavaş-yavaş kaybelecek rus dili da. Bu tendentiya biz göreriz Komratta, näända Gagauz Dili kullanılmêr üüsek uurda, ama Gagauz Dilinin erinä gelmeer RUS dili, geler ROMIN dili. Burada biz diiliz karşı devlet dilinä, ama isteeriz, ani hep ölä üüsek uurda işidilsin Gagauz Dili da.

İsteerim danışmaa bizim kardaşlara – moldovannara, bulgarlara, başka halklara, angıları yaşêrlar Gagauziyada. Gagauziyada çok yapıldı, ani yaşasın onnarın kültürası hem dilleri, da bu işä koyulmêr köstek. Gagauziyada açılêr romın lişeyleri, angıları yoktular açan yoktu avtonomiya. Bölä lişey var Komratta, Valkaneştär. Açılêr romın klası Çadırda.

Bulgarlar üürenler kendi dillerini, naşey yoktu açan yoktu avtonomiya.

Bizim Devlet Universitetta açıldı bulgarların kafedrası, angısı yoktu açan yoktu avtonomiya. Bulgarlar ilerlederler kendi kültürasını, kendi

oyunlarını. Biz buna sevineriz da sayêrız onnarı kardaş halkları. Ama biz isteeriz onnar da saysınar bizim halkı, bizim kültürayı, bizim Dili, oyunlarını, türkülerini, nicä biz onnarı sayêrız! Bizim herbir oyun kolektivleri Gagauziyada oynêrlar bulgar hem moldovan oyunlarını, çalêrlar onnarın türkülerini. Sayêrim, bu pek dooru! Hem da olacek dooru onnar da saysınar bizim Dilimizi, bizim kulturamızı, bizim oyunlarımızı hem türkülerimizi. Da isteeriz onnardan da annamak bu işä, da bu iştä olsunnar bizim yardımcılarımız. Bün onnar lääzım annasınar, ani biz yaşêrlar Gagauziyada da Gagauz Dilini savaşêrız korumaa. Onnarda yok bölä acı, ani kaybelecek onnarın dili, nicä bizdä var.

İsteerim danışmaa Bakannık Komitetina, angısı lääzım bu Kanonu ilerletsin ileri, da ne yazılı Kanonda – yapılsın vakıdında.

Sayêrim, ani dooru olacek, açan Gagauziyanın Başkanı yalvarêr bizim yaşayannara üürensinnêr romın dilini, devlet dilini, hep ölä yalvarsın üürenmää kendi Ana Dilini da.

Sayêrim, dooru olacek, Gagauziyanın Başkanı hem Bakannık Komiteti taa çok Gagauz Dilindä lafetsinnêr. Da alsınar örnek Moldovanın Premier-ministrusundan, başka moldovan ministrularından, angıları, geldiynän avtonomiyaya, lafederler kendi dillerindä”.

GHT deputatı Elena KARAMİT: “Taa bir soruşa isteeriz vermää bütün cuvap: “Var mı fayda Gagauz dilinin kullanmak sferasını genişletmäk Zakonundan?” Bän isteerim sizä sıralamaa sadä birkaç işi, angıları bu kısa vakıtta yapıldı hem da plannanêr yapılmaa bu yılın bitkisinä kadar.

Şansora çıktı dört sözlük bu distiplinalarda, angılar bu yılda gagauz dilindä üürenilecek hem, ondan kaarä, muzıkada hem fizika terbi etmesindä, fizikulturada. 8 bin ekzemplär – 2-şär bin herbir sözlüktän. Bu sözlüklär, yılın çeketmesindä, herbir uşaan elinä düşecek. Seftä yapıldı ölä bir denemä, ani toplamaa bir erä o termineri, bu predmetlerä görä, angıları vardı şansora bizim dilimizdä hem yaratma eni termineri.

Gagauz dilinä çevirildi bu predmetlerin üüretmäk programaları – onnara biz şimdi “kurrikulum” deeriz. Çevirildi bu predmetlerin metodikalari. Tezdä üüredicilerä deyni yapılacaklar kurslar, deyni onnar hazırlıklı olsunnar iki predmeti bu yılda gagauz dilindä götürmää.

Yazıldı gagauz dilindä büyüklerä deyni 5 eni pyesa, küçüklerä deyni – 1. Çevirildi uşaklara deyni bir pyesa, büyüklerä deyni da taa bir. Bu pyesalar konulacak bizim gagauz teatrularımızda. Herbir yıl bölä iş yapılsa, lääzım

yaşılsın bizim Zakonumuza görä. Düşünün: ne kadar zenginneyecek bizim teatrularımızın Gagauz Dilindä reperuarları?!

Yılın bitkisinädän, türlü yortulara deyni, gagauz dilindä ştenariyalar peydalanacak. “Hederlez yortusu”na deyni Gimna sansora yazıldı. Bu Gimnanın yanı sıra birkaç ta taa gözäl türkü bu yortu için peydalandı.

Bu yılın bitkisinädän taa nelär yapılacak? Pedagogika terminerin sözlüü hazırlanacak. Tıfra terbi etmesi için üürenmäk kiyadı çevirilecek. Gagauz hem romın dillerini paralel üürenmäk için üürenmäk kiyatları, şiir, annatma, masal toplumları tefteler çıkacak. Büüklär için, Gagauz Dilini üürenmää deyni, 8 kiyat tipardan çıkacak. Gagauz Dilinin kurrikulumu bakılacak, ilinnetilecek, deyni taa kolay olsun bizim uşaklara Gagauz Dilini üürenmää. Orfografiya kuralları bakılacak, doorudulacak. “Gagauz Dili hem literatürası” hem “Teatru zanaatı” studentları, devlet stipendiyalarından kaarä, kabledeceklär taa bir stipendiya bizim bu Zakonumuza görä.

Sadä kimi işleri söledim, ama görersiniz ne kadar çok iş bu kadar kısa vakıtta, bu Zakonun yardımınan, dünneyi göredü.

Ya düşünün: 5, 10 yıl bölä işlarsäk, bölä gözäl işlar yaparsak, belli işlar olacek mı? Ama 25 yıl, ani kaçırıldık, yapılsaydı?! Şansora Gagauz Dili heptän başka bir uurda bulunaceydı”.

GHT deputatı Mihail JELEZOGLU: “Bän isteerim sölemää, ani “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hak statusu için” Kanonda, angısını kabletti Moldovanın Parlamenti 1994-cü yılda, yazılı, ani “Gagauziya kurulêr Gagauz Halkın kültürasını hem Ana Dilini korumaa, zenginledip, ilerletmää”; “Politika hem ekonomika serbestlii genişlensin”. Onuştan var iki temel taş, angısında kuruldu hem durêr avtonomiya.

İlk büyük taş – o kultura hem Ana Dilimiz! İkinci taş – politika hem ekonomika serbestlii!

Onuştan, açan bizä söleler: “Çözün soruşları ekonomikada, brakın Ana Dilini!” Bu diil dooru!

Biz çözmärsäk bu problemleri barabar, birerdä, gelecek vakıt açan biz düzecek yolları, yapacez Kultura Evlerini, ama o günä kadar bizim Halk var nicä kaybelsin!

Bün bizä avtonomiya diil sadecä bir er, neredä biz yaşêrlar. Bün avtonomiya – o Gagauzların devleti, Gagauziyanın Vatani. Onuştan bün durmêr soruş sadä Gagauz Dili için. Soruş durêr taa geniş hem taa derin: Gagauzlar Gagauz Dilini kullanacaklar mı hem yaşayacaklar mı Gagauzlar nicä Halk?!

Onuştan bizdä kaldı aaz vakıt – 10-15 yıl! Biz bütün ayırırsaydık kolaylı

da atlırsaydık kendi Dilimizdän, bizim Halk, öbür halkların içindä, kaybelecek. Yaşırsaydı bizim Dilimiz – yaşayacak Halk ta, yaşayacak Gagauziya da!”

GHT deputatı Ekaterina JEKOVA: “İsteerim sölemää, ani “Gagauz dilinin kullanmak sferasının genişletilmesi için” Zakonun işlenmesi canlandırdı bizim teatruların yaşamasını da. İrmi yılın içindä, doorusunu sölediynän, lääzımın kadar bakış teatrular Gagauziya kuvvetleri tarafından hiç bir kerä görmedilär.

İrmi yıl geçti, aktörlar, angısı büüdüldü, onnar kazanca gittilär. Aylık paraları buralarda pek küçüktü. Ama şimdi, Zakonun yardımınan, teatru işleyen aktörların aylık parası 100% zeedelendi. O insannar da, kim kazançtaydı, o aktörlar da başladılar geeri gelmää. Bu faydalı bir iş, çünkü Gagauz Dilinä eni izmetler olêrlar.

Teatrularda yoktu ozaman paralar çıkmaa da gezmää gagauz küülerindä. Ama Zakonun yardımınan, spektaklileri göstermää küülerdä para kabledildi. Bakın – 60 spektakli, altı ayın içindä, iki teatru gösterdi Gagauz Dilindä! Hem uşaklar, hem büyük insannar bu spektaklileri parasız gördülär.

Bitki ayın içindä, genä bu Zakonun yardımınan, “Gagauz Dili Fondu”n parasınan, iki teatruya da alındı birer avtobus. Bu transport verecek kolaylık, ani ileri dooru teatruları uşaklar taa sık görsünär, Gagauz Dilini taa sık işitsinnêr. Ama çok yıl sıravardı, bizdä Gagauziyada, avtonomiyada, hiç kimsey bilmardı da, ani bizdä iki teatru var.

Gagauz Dilindä türkü hem muzika yaratannar için da isteerim sölemää. Zakonumuzda onnara deyni da faydalı işleri ayırttık.

Dokuz yıl, kendi kuvedinä görä, “Gagauzça-Rusça onlain sözlüü” hazırlayan bizim gagauz gencimiz, bu zakona görä, o Fondtan para kabledecek da bu sözlüü, angısı, ani var internettä, taa genişledecek. Onu var nasıl olacek kullansın bizim uşaklar, analar-bobalar, açan lääzım olacek uroklara hazırlanmaa deyni...

Brifingın bitkisinä isteeriz çizgilemää: İrmi beş yıl kullandık avtonomiya hodulluunu, ama Gagauz Dilinin hodulluunu üüsek uura çıkaramadık. Uşaklarımız Gagauz Dilindä lafetmeêrlar. Aylelerdä Gagauz Dilini pek kullanmêrlar. Bu kimin kabaatı? Elbetki – bu bizim, Gagauzların, kabaatı! Bileriz! Ama yannişlarımızı annadık, Zakonu aldık, ne yapacez – o işleri belli ettik, islää düşündük da bizi, GAGAUZLARI, bu yoldan hiç kimsey sapıdamayacak!

Provokatiya yapan insannara isteeriz burdan sölemää: Boşuna kuvedinizi harcamayın! Herbir kötü neetä, angısı, ani zarar verecek bizim Ana Gagauz Dilimizä, biz karşı çıkacez! Biz kendi Ana Dilimizi koruyacez, işledecez hem da onun sferasını genişledecez!”

Belarusiya şanı konsulluun tablosunda gagauz dili yok

Orak ayın (iyül) 16-da Gagauziyanın baş k a s a b a s ında Komratda açıldı Belarusiyanın şanı konsulluun ofisi. Konsulluun açılışı gözâl bir iş oldu, ama neçin sa onun tablosunda gagauz dilindä da yazmaa unutmuşlar, sansın burası Gagauziya diil gibi.

Gagauziyada Belarusiyanın şanı konsulu oldu Konstantin SİBOV.

Açılış sırasında Belarusiya Kışinev Büükelçisi Anatoliya KALİNİN verdi Canabisinä diplomat statusunu gösterän dokumentleri hem ofisin mühürünü.

Belarusiyanın şanı konsulluun ofisinin açılışında pay aldılar Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Gagauziya Halk Topluşu Başı Vladimir KISSA, GHT deputatları hem başka insannar.

COVID-19: Moldova hem Gagauziya durumu

Bu saatta Moldovada COVID-19 durumu bölä: ulaşannar – 22828; ölenär – 772; alşannar – 15608.

Gagauziyada ulaşannarın sayısı – 1602: Çadır rayonu – 632; Komrat rayonu – 742; Valkaneş rayonu – 228.

Kazayak II-ci dünnä cengin kahramannarını aklında tutêr

Kazayak küüyün primariyasının kararına görä, küüyün merkezindä bulunan ikinci dünnä cengin kahramannarın anamak taşına yazıldı eni adlar, bildirer Kazayak primariyasının saytı.

Şindi burada yazılı 103 adm içindä var onnar kim 1941-1945 yıllarında frontlarda öldülär hem onnar kim Büyük Vatan Cengin veterani sayılêr.

ABDdan Gagauziyaya medişina yardımı

Orak ayın (iyül) 23-dä Amerika Birleşik Devletlerin (ABD) tarafından Gagauziyaya bir takım medişina oborudovaniyası hem koronavirustan korunmak malları yardımı verildi: kislorod koñtrentorları, bakteriyaları öldürän lampalar, hirurgiya maskaları, koruyucu tulumnar (kombinezonnar), eldivennär, respiratorlar hem başka mallar.

Komrat rayon bolnişasının önündä, yardımı vermä sırasında nasaat ederäk, Moldovada ABD Büükelçisi Derek J. HOGAN (Dereck J. Hogan) dedi: “COVID – bu ortak kuşkulu belamız. Onuştan, COVIDa karşı koymasında hem personanın korunmasında kullanılacak bu yardımı Amerika Birleşik Devletlerin (ABD) halkının hem pravitelstvosunun adından Gagauziya halkına vermäa deyni bana büyük bir şan”.

Nasaatından sora Büükelçi Derek J. HOGAN (Dereck J. Hogan) verdi yardımı Komrat rayon bolnişasının zaametçilerine. Onnar da, şükür ederäk ABDdan bu läüzümni

hem vakıdında verilän yardım için, verdilər Kendisine “ABD halkına hem pravitelstvosuna Şükür Mektubu”nu.

Yardıma vermä sırasında pay aldılar Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Gagauziya Halk Topluşu Başı yardımcısı Aleksandr TARNAVSKIY, Gagauziyanın saalı koruma Upravleniyasının Başı Svetlana DULEVA hem Komrat rayon bolnişasının zametçileri.

Taa bir yardım: bu kerä EBdan hem WHOdan

Orak ayın (iyül) 23-dä Gagauziyaya etişti COVIDa karşı koymak yardımı, angısı getirildi Evopa Birliinin (EB) hem Bütündünnä saalı koruma Kuruluşun (World Health Organization, WHO) zaametinnän.

Yardımanın içindä var 62 bin 300 taanä personalı korumak tertipleri: koruyucu gözlüklär, respiratorlar, hirurgiya maskaları hem koronaviruslan düüşmektä faydalı olan başka läüzümni işlär.

Bu gumanitar yardımı Gagauziyanın Saalık Merkezlerine daadılması için Komrada maasuz geldilər Evropa Birliin Moldovada Büükelçisi Peter MİHALKO, Bütündünnä saalı koruma Kuruluşun (WHO) Moldovada temsilcisi Stella GEORGİTA, Moldova saalık ministerliin devlet sekretari Aleksandr HOLOSTENKO.

Yardıma verärkänä Büükelçi Peter MİHALKO dedi, ani “Evropa Birliin yardımı verilir o devletlerä, angıları “Dou işbirlii”nä girerlär”.

Buyurun türkologiyaya!

Komrat Devlet Universiteti (KDU) Türkologiya kafedrasında üürenmäa isteyennerä deyni 50 er açtı.

Abiturentlara teklif ediler bu kafedraya dokumentleri vermäa da, bir yıl Türkiye türkçesini üürenmäk kurslarından sora, dört yıl “Türk dili hem literaturası” uurunda üürenmäa.

Türkiye türkçesini taa derindän kavramaa deyni, studentlara verilecek kolaylık Türkiyenin Universitetlerinde yarım yıl praktika geçmäa. Bundan kaarä on en islää studenta Türkiye üüredicilik ministerlii stipendiya verecek.

KDUnun Türkologiya kafedrasını başardıktan sora, taa ötää magistraturayı hem doktoranturayı başarmaa isteyennerä deyni, Türkiyedä bütet erleri ayırılacak.

Not. “Türk dili hem literaturası” uurunda üürenmäa isteyenner var nicä danışsinnar KDUnun milli kulturası fakultetına (tel: +373 298 25165) yada gagauz dili filologiyası kafedrasına (tel: +373 298 24406).

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3020 ekz. Sımarlamak No: 644

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com